

РОБЪРТ ШЕКЛИ

ПТИЧАТА КОНФЕРЕНЦИЯ

Превод от английски: Рени Димитрова, 1997

chitanka.info

И така, уважавайте детето, което носите, защото то знае: било е отвлечено и поставено в едно застаряващо тяло, било е накарано да върши неприятна за него работа и е трябвало да се подчинява на множество глупави закони. От време на време детето се събужда в стареещото тяло и открива, че на бейзболното поле не е останал никой, че дори не може да намери топката и ръкавицата си, че малкото поточе, край което е седяло и чело поезия, и е хапвало сладника, е погълнато от уталитаризма на света, който позволява на ручея да съществува само ако установи, че може да бъде замърсен. Какъв странен свят, където всяко дръвче, всяко цвете, всяко стръкче трева, всяка пчелица и лястовица трябва да заслужат съществуването си, и даже цветята в полето трябва да се грижат за утрешния ден. Грешката забелязана от Христос „те нито орат, нито сеят...“ сега е поправена. В този нов свят всички орат и сеят, и съгрешават двойно, защото приписват това на волята господня. Лястовичките не са успели да изпълнят задължението си по унищожаването на комарите. Те ще бъдат наказани. Хралупата на катеричката е пълна с жълъди, но тя не е заплатила данъка върху дохода си.

Светът бе потресен, защото човекът откри как да разговаря с всичко живо, най-после намери начин да бъде разбран. И какво реши да каже? Че според него ние също трябва да се трудим. Че вече няма ние да вървим по своя път, а той по неговия.

— Не става дума само за нас — казаха хората. — Не мислете, че не разбираме колко странно може да ви се стори това — да налагаме данъци върху безплатното досега. Но времената са лоши. Поради различни нещастия и (признаваме си) неправилното ръководство от страна на нашите предци, на които ние не приличаме и с които отричаме каквито и да било взаимоотношения, сега е необходимо всички да работят. Не само човешките същества и техните съюзници — конете и кучетата. Всички ние трябва да положим усилия, за да поправим разрухата, за да можем да разполагаме с една планета, върху която може да се живее. Поради това, моля ви, не се правете на невинни цветенца. Дори и те биха могли да събират влага за осъществяването на нашия план за възстановяване на водния баланс. А птиците могат да ни носят клонки и пръст от малкото останали гори, така че да можем да започнем отново залесяване. Все още не сме се свързали с бактериите, но това е просто въпрос на време. Сигурни сме,

че и те ще се включат, защото по всичко личи, че са трезви и сериозни същества.

Грейлаг, големият сив северен гъсок, закъсна и не узна новината. Той и ятото му бяха отишли много по̀ на север от когото и да било, към районите където ниското зимно слънце проблясваше по светлите води, разкъсвани от тъмни, гористи острови. Черните рибарки пристигнаха скоро след това и донесоха новината.

— Слушайте, гъски, най-накрая се случи! Хората разговаряха с нас!

Грейлаг не се зарадва на новината. Всъщност той точно от това се боеше.

— Какво казаха? — попита той.

— Просто „приятно ни е да се запознаем“. Такива неща. Бяха доста любезни.

— Разбира се. Хората винаги изглеждат любезни в началото — каза Грейлаг. — Но после правят немислими и ужасяващи неща. Кой от нас би провесил човешка кожа върху стената си, би окачил препарирана глава на ловец на входа на някоя пещера или би нарисувал картина, в която елени преследват с хайка ранен ловец? Те, хората, отидоха твърде далеч. Позволиха си твърде много.

— Може би сега вече е различно — каза черната рибарка. — Те преживяха много напоследък.

— Та не го ли преживяхме и всички ние! — изсумтя Грейлаг.

Черната рибарка отлетя. Тази година рибарките свиваха гнезда близо до езерото Байкал, където се бе намирала голямата човешка ракетна установка. В пукнатините между лавата, получила се когато установката се стопи след ядреното нападение, сега растяха треви и семена.

По цялата Земя се бяха случили нещастия. Рибарките бяха преживели тежки загуби, както и всички останали видове, които познаваха. Само някои от подводните същества бяха останали незасегнати — акулите и петнистите змиорки се чувстваха добре — но поне имаха възпитанието да не се хвалят с това. Знаеха, че са били

запазени, за да могат да се възползват от онова, което едва не унищожи целия живот на Земята.

По-късно през сезона на север долетя едно ято бели яребици.

— Как се развиват отношенията ви с хората? — попита Грейлаг.

— Ами, честно казано, не много добре.

— Ядат ви, нали? — каза Грейлаг.

— О, не, в това отношение сме добре — отвърна бялата яребица.

— Доста глупаво, но е така. Струва ми се смятат, че щом могат да разговарят разумно с нас, значи не бива да ни ядат. Което е напълно лишено от смисъл. Вълците и мечките говорят точно толкова добре колкото всеки друг, но никога не им минава през ума да се откажат от месото и да започнат да се хранят със салати. Ние също се храним с каквото можем и се справяме някак, нали?

— Разбира се — каза Грейлаг. — Но тогава в какво се състои проблемът?

— Е, просто няма да повярваш, Грейлаг.

— Нещо за хората ли? Опитай, разкажи!

— Добре тогава. Те искат да работим за тях.

— Вие? Белите яребици?

— Заедно с останалите.

— Кои?

— Всички. Всички животни и птици.

— Права си. Не мога да повярвам.

— Въпреки това е вярно.

— Да работим за тях? Какво говориш? Та ти не би могла да носиш кирка и лопата или да миеш чинии. Това са работите, от които хората имат най-голяма нужда сега.

— Не знам какво точно са искали — отвърна бялата яребица. — Понеже си тръгнах преди да успеят да ме накарат да направя нещо. Каквото и да е то.

— Че как биха могли да те накарат?

— О, сив гъсоко, ти не познаваш хората! — възкликна бялата яребица. — Може да познаваш високите небеса, но не познаваш хората. Не знаеш ли, че както птиците летят, рибите плават, а костенурките пълзят, човекът може да говори? Превъзходството на

човека е в речта му и той може да убеди всеки да направи всичко, което поиска, ако има възможност да му говори достатъчно дълго.

— Да те убеди да работиш за него?

— Да. И да плащаш данъци.

— Но това е лудост! Един от светите им мъже ни е дал обет, че ние няма да вършим такова нещо. Казал е „те нито орат, нито сеят“. Ние си вършим нашите работи. Ние живеем в измерението на естетиката. Ние не сме утилитаристи.

Бялата яребица не изглеждаше убедена.

— Трябваше да присъстваш — каза тя. — Би трябвало да ги чуеш как говорят.

— И да се превърна в товарно животно! Никога, яребицо!

Известно време по-късно между няколко вида едри хищни птици бе проведено съвещание. За първи път орел, ястреб и бухал бяха кацнали на един клон. Срещата бе проведена в една гориста долина в Северен Орегон, една от малкото области в северозапада, която бе избегнала прекия ядрен удар. И един човек присъстваше.

— Лесно е да ни обвинявате за тази бъркотия — каза човекът. — Но ние сме същества, точно както и всички останали и направихме просто онова, което ни се струваше най-доброто. Ако вие бяхте в нашето положение, мислите ли че щяхте да се справите по-добре? Лесно е да се каже, че човекът е лош, да го отритнете и да си мислите, че после ще си живеете в мир. Хората винаги са си казвали така. Но вече е ясно, че няма начин нещата да останат както преди. Трябва да се променят.

Животните възразиха:

— Вие, хората, не сте създания на природата. Не може да съществува сътрудничество между вас и нас.

— Не сме ли? — каза човекът. — Може би цялата бъркотия наоколо ни, това унищожение на обитаемата земя, този спад на разпространението на видовете не е било случайност или зло. Светкавицата, която подпалва пожар в гората, според вас не е зло. Може би хората са именно оръдието на природата за произвеждане на атомни експлозии, без да се налагат звездни катаклизми.

— Може би — казаха животните. — Но какво всъщност искаш? Злото така или иначе е сторено. Какво искаш от нас?

— Земята е в доста лошо състояние — каза човекът. — И може да последва нещо по-лошо. Сега ние всички трябва да работим, за да възстановим почвата, водата, растителността. Сами да си дадем шанс. Това ни е единствената задача сега. На всички нас.

— Но какво общо има това с нас? — попитаха животните.

— Право да си кажем, вие, животните и птиците, си поживяхте леко доста дълго. Сигурно ви е било добре. Милиони години, без каквато и да било отговорност. Е, сега удоволствието приключи. Всички трябва да се захванем за работа.

Един кълвач, хванал се за дънера, надигна шарената си глава.

— Защо трябва само ние, животните да правим това? — попита той. — Ами растенията? Те си стоят и си растат. Това честно ли е?

— Вече сме разговаряли с растенията — каза човекът. — Те са готови да изпълнят своя дълг. Разговаряме също и с някои от по-едрите бактерии. Този път всички ще работим заедно.

Животните и птиците по принцип са непретенциозни и са романтични души. Те не могат да устоят на красивите думи на хората, защото тези думи им действат като прекрасна храна, като секс и чуден сън. Дори и животните мечтаят за идеалния свят на бъдещето.

Черната рибарка хвана едно клонче в човката си.

— Мислиш ли, че на човека може да се вярва? — попита тя Грейлаг.

— Разбира се, че не — отвърна Грейлаг. — Но какво значение има това? — Той клъвна парченце кора от дърво. — Сега всичко се промени, но не знам дали за добро или за зло. Знаем само едно. Може би ще бъде интересно.

И като понесе парченцето кора в човката си, той литна, за да я прибави към вече събраната купчина.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.